

Rusya'nın yaratabileceği boşluk İran tarafından doldurulabilir

Kadir Has Üniversitesi Enerji ve Sürdürülebilir Kalkınma Merkezi Direktörü Prof. Dr. Ediger, "İki ülke arasında bir kazan-kazan durumu oluşturulabilir ve Rusya'nın yaratabileceği boşluk İran tarafından doldurulabilir" şeklinde konuştu

Kadir Has Üniversitesi Enerji ve Sürdürülebilir Kalkınma Merkezi Direktörü Prof. Dr. Volkan Ediger, Türkiye ile İran arasında geliştirilebilecek enerji işbirliğine ilişkin, "İki ülke arasında bir kazan-kazan durumu oluşturulabilir ve Rusya'nın yaratabileceği boşluk İran tarafından doldurulabilir" dedi. Prof. Dr. Ediger, Türkiye ile İran arasında yaşanan ve Türkiye'nin Uluslararası Tahkime Mahkemesi'ne taşıyarak İran'ı tazminata mahkum ettirdiği doğalgaz anlaşmasını ilişkin yaptığı açıklamada, mahkemenin kararının son derece müphem bir zamana denk geldiğini belirterek, "Orta Doğu'daki güç dengelerinin hızla değiştiği ve uluslararası siyasetin enerji jeopolitikalarında radikal değişiklikleri zorladığı dönemde verilen bu karar doğru kullanıldığında Türkiye'nin lehine işleyebilir" ifadelerini kullandı. 1996'da Libya'ya da kapsayan, 2001 yılı sonlarında ise sadece İran'a yönelik ABD tarafından uygulanan yaptırımların Temmuz 2015 itibarıyla kaldırıldığını hatırlatan Prof. Dr. Ediger, bu sayede İran'ın dünya enerji alanında uluslararası bir oyuncu olma yolunda hızla ilerlemeye başladığını kaydetti. Ediger, İran'ın özellikle 2009-2010 döneminde 3,5 trilyon metreküpük bir doğalgaz rezervi artışı yakalayarak, bu alanda yıllardır birinci konumda olan Rusya'ya geçtiğini ve son beş yıldır en büyük doğalgaz rezervine sahip ülke konumuna geldiğine dikkati çekerek, "Ancak İran'ın özellikle ABD ambargosu nedeniyle dünya rezervlerindeki payı yüzde 18,2 olmasına karşın, üretimdeki payı sadece 172,6 milyar metreküpük yıllık üretimle yüzde 5 civarında kaldı. Dolayısıyla, İran'ın üretimi, uluslararası petrol şirketleri tarafından sağlanacak sermaye ve teknoloji sayesinde kısa sürede katlanarak artabilecek bir potansiyele sahip. Böylece, yıllardır ürettiği doğalgazı içeride tüketen bir ülke olan İran, dünyanın en önemli doğalgaz ihracatçısı iki ülkesinden biri konumuna yükselecek" değerlendirmesinde bulundu. İran'ın, şu anda Türkmenistan'dan aldığı 6,5 milyar metreküpük doğalgaz ile Azerbaycan'dan aldığı 0,3 milyar metreküpük doğalgaza, kendi üretim fazlasını da ilave ederek Türkiye'ye sattığını, dolayısıyla bir çeşit "takas" yaptığını belirten Prof. Dr. Ediger, şunları aktardı: "İran, Türkiye'nin doğalgaz ithalatında, Rusya Federasyonu'ndan sonra tedariçi listesinde ikinci sırada yer alıyor. 1986'da Rusya'nın Batı Hatı'ndan başlanan Türkiye'ye doğalgaz ithalatına, 2001 yılında İran, 2007 yılında ise Azerbaycan ilave edilmiş, 2001 yılında 114 milyon metreküpük ile

başlanan İran'dan doğalgaz ithalatı genel olarak artış trendi içinde seyrederek günümüzde 9 milyar metreküpük seviyesine yaklaşmıştır. Bu süre zarfında, İran gazının doğalgaz ithalatımızdaki payı, küçük çaplı iniş çıkışlarla yüzde 20'yi geçmiş durumdur." Ediger, İran'ın, Rusya ile son dönemde yaşanan siyasi krizin etkisiyle ortaya çıkabilecek enerji sıkıntıları için önemli bir alternatif olarak belirebileceğini ifade ederek, "Karar sonrası ilk açıklanan İran Ulusal Gaz Şirketi (NIGC) Genel Müdürü Hamid Rıza Araç

tarafından yapılması ve hiç hamasete kaçılmadan, açık bir şekilde 1 milyar dolar tazminat ödeyebileceklerinin ve Türkiye'nin talep ettiği gaz artırımını da günde 2 milyon metreküpük düzeyinde sağlamaya hazır olduklarını bildirmesi, iki ülke arasındaki enerji işbirliğinin yakın zamanda güçlenebileceğinin bir göstergesi olarak algılanmalı. Bu konuda doğru bir strateji geliştirilerek, iki ülke arasında bir kazan-kazan durumu oluşturulabilir ve Rusya'nın yaratabileceği boşluk İran tarafından doldurulabilir" değerlendirilmesinde bulundu. (AA)